

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

GIÁP VĂN MẠNH

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÀ PHÊ BỀN VỮNG
Ở HUYỆN MAI SƠN, TỈNH SƠN LA**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Thái nguyên, năm 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

GIÁP VĂN MẠNH

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÀ PHÊ BỀN VỮNG
Ở HUYỆN MAI SƠN, TỈNH SƠN LA**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 8 62 01 16

Khóa: 25

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN VĂN TÂM

Thái nguyên, năm 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là luận văn nghiên cứu riêng của tôi và được sự hướng dẫn khoa học của TS Nguyễn Văn Tâm. Các nội dung nghiên cứu, kết quả trong đề tài này là trung thực và chưa công bố dưới bất kỳ hình thức nào trước đây. Những số liệu trong các bảng biểu phục vụ cho việc phân tích, nhận xét, đánh giá được chính tác giả thu thập từ các nguồn khác nhau có ghi rõ trong phần tài liệu tham khảo.

Ngoài ra trong luận văn còn sử dụng một số nhận xét, đánh giá cũng như số liệu của các tác giả khác, cơ quan, tổ chức khác đều có chú thích và trích dẫn nguồn gốc.

Nếu phát hiện có bất kỳ sự gian lận nào tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm về nội dung luận văn của mình.

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2019

Người cam đoan

Giáp Văn Mạnh

LỜI CẢM ƠN

Trước hết cho phép tôi bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc nhất tới các cơ quan, đơn vị và cá nhân đã trực tiếp giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu thực hiện luận án này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Lãnh đạo UBND tỉnh, Lãnh đạo và Chuyên viên các Sở, Ban, Ngành và lãnh đạo huyện, các Phòng, Ban của các huyện trong huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La đã nhiệt tình đóng góp ý kiến, cung cấp tài liệu và những thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận án này.

Tôi xin cảm ơn Lãnh đạo Nhà trường, Lãnh đạo Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Phòng Quản lý Khoa học Công nghệ - Hợp tác quốc tế và Đào tạo sau đại học và tập thể các Nhà khoa học kinh tế của Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến khoa học quý giá trong quá trình hoàn thiện luận văn. Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Nguyễn Văn Tâm đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu đề tài và hoàn chỉnh.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ, động viên của người thân, gia đình và đồng nghiệp trong suốt thời gian qua.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng để hoàn thành luận văn, song khó tránh khỏi những thiếu sót. Vì vậy, tôi rất mong nhận được sự quan tâm đóng góp ý kiến của Thầy Cô và các bạn để luận văn được hoàn thiện hơn.

Một lần nữa xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2019

Người cam đoan

Giáp Văn Mạnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	ix
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	x
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	4
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Cơ sở lý luận của phát triển cà phê bền vững	5
1.1.1. Nội dung chủ yếu về phát triển bền vững	5
1.1.2. Các yếu tố chủ yếu phát triển kinh tế nông nghiệp bền vững.....	7
1.1.3. Quan điểm sản xuất cà phê bền vững	8
1.2. Cơ sở thực tiễn	12
1.2.1. Trên thế giới.....	12
1.2.2. Ở Việt Nam	14
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu.....	15
1.3.1. Tổng quan kết quả nghiên cứu trên thế giới	15
1.3.2. Tổng quan kết quả nghiên cứu ở Việt Nam.....	21
1.4. Bài học rút ra từ tổng quan tài liệu.....	23
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26

2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	26
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	26
2.1.2. Điều kiện kinh tế, xã hội.....	28
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	31
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	31
2.3.1. Phương pháp thu thập thông tin và số liệu.....	31
2.4. Xử lý số liệu.....	32
2.5. Phương pháp phân tích.....	33
2.6. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	33
2.6.1. Hệ thống chỉ tiêu phản ánh phát triển cà phê bền vững về mặt kinh tế.....	33
2.6.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh phát triển cà phê bền vững về xã hội.....	35
2.6.3. Hệ thống chỉ tiêu phản ánh việc phát triển cà phê bền vững về môi trường.....	35
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	37
3.1. Thực trạng sản xuất cà phê trên địa bàn huyện mai Sơn, tỉnh Sơn La.....	37
3.1.1. Diện tích, năng suất, sản lượng cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La qua các năm.....	37
3.1.2. Các yếu tố nguồn lực phục vụ sản xuất cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La.....	41
3.1.3. Tình hình thâm canh sản xuất cà phê.....	45
3.1.4. Các hình thức tổ chức sản xuất cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La.....	55
3.1.5. Chuỗi giá trị cà phê.....	55
3.1.6. Tình hình tiêu thụ sản phẩm.....	57
3.1.7. Phát triển sản xuất cà phê bền vững về mặt kinh tế.....	62

3.1.8. Phát triển sản xuất cà phê bền vững về mặt xã hội.....	69
3.1.9. Phát triển sản xuất cà phê bền vững về mặt môi trường.....	73
3.1.10. Đánh giá tình hình phát triển sản xuất cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La	74
3.2. Giải pháp phát triển sản xuất cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La	78
3.2.1. Các quy định của nhà nước về phát triển cà phê bền vững	79
3.2.2. Quan điểm, định hướng và mục tiêu phát triển cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La	80
3.2.3. Các giải pháp phát triển sản xuất cà phê theo hướng bền vững ...	82
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	87
1. Kết luận	87
2. Khuyến nghị	89
2.1. Đối với chính quyền địa phương.....	89
2.2. Đối với tổ chức và cá nhân trồng và kinh doanh cà phê.....	89
TÀI LIỆU THAM KHẢO	91

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BVTV	Bảo vệ thực vật
ĐVT	Đơn vị tính
FAO	Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp của Liên hợp quốc (the Food and Agriculture Organization of the United Nations)
GAP	Thực hành nông nghiệp tốt (Good Agricultural Practices)
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội (Gross Domestic Production)
GO	Giá trị sản xuất (Gross Ouput)
GOCP	Giá trị sản xuất cà phê
GOCP/NK	Giá trị sản xuất cà phê bình quân nhân khẩu
GONN	Giá trị sản xuất nông nghiệp
ICO	Tổ chức cà phê quốc tế (International Coffee Organization)
IMF	Quĩ tiền tệ quốc tế (International Monetary Fund)
ISO	Tổ chức tiêu chuẩn quốc tế (International Standard Organization)
KHKT	Khoa học kỹ thuật
KT-XH	Kinh tế - Xã hội
LĐ	Lao động
MI	Thu nhập hỗn hợp
NN&PTNT	Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn
NXB	Nhà xuất bản
PTCPBV	Phát triển cà phê bền vững
PTNT	Phát triển Nông thôn
STT	Số thứ tự
TC	Tổng chi phí
TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
VietGAP	Tiêu chuẩn về thực hành nông nghiệp tốt của Việt Nam

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Diễn biến diện tích và sản lượng cà phê xuất khẩu của Việt Nam từ năm 1982 đến 2011 (ha, tấn cà phê nhân).....	14
Bảng 3.1. Diện tích cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La qua các năm	38
Bảng 3.2. Năng suất cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La qua các năm	39
Bảng 3.3. Sản lượng cà phê trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La qua các năm	40
Bảng 3.4: Lực lượng lao động trong nông nghiệp và lao động trong sản xuất cà phê	41
Bảng 3.5: Tình hình nhân lực của hộ	43
Bảng 3.6: Vốn đầu tư của các hộ trồng cà phê trong năm đầu tiên	44
Bảng 3.7: Tiêu chuẩn cây giống cà phê chè.....	46
Bảng 3.8: Mức độ làm cỏ	47
Bảng 3.9: Tỷ suất bón phân các hộ điều tra	48
Bảng 3.10: Lượng phân bón sử dụng thời kỳ kiến thiết cơ bản.....	49
Bảng 3.11: Lượng phân bón sử dụng thời kỳ kinh doanh	50
Bảng 3.12: Tỷ lệ trồng xen tại huyện Mai Sơn.....	52
Bảng 3.13. Thành phần sâu hại và mức độ phổ biến	53
Bảng 3.14. Thành phần bệnh hại và mức độ phổ biến.....	54
Bảng 3.15: Giá bán cà phê năm 2017	61
Bảng 3.16: Tình hình tiêu thụ cà phê	61
Bảng 3.17. Đóng góp của cây cà phê với phát triển kinh tế huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La	62
Bảng 3.18: Chi phí SX bình quân cho ha cà phê của hộ trong năm	

2017	63
Bảng 3.19: Kết quả và hiệu quả kinh tế sản xuất cà phê của các hộ ở huyện Mai Sơn (Tính bình quân trên 01 ha cà phê kinh doanh).....	64
Bảng 3.20: Bảng kết quả hồi quy theo mô hình CD chuyển Ln-Ln	67
Bảng 3.21: Tình hình giảm nghèo ở huyện Mai Sơn.....	70
Bảng 3.22: Tình hình thu nhập và kết cấu thu nhập từ SXCP ở huyện Mai Sơn năm 2017	71
Bảng 3.23: Tình hình vay nợ của hộ sản xuất cà phê ở huyện Mai Sơn	72